

Krematórium pre domácich miláčikov

POCHOVAŤ ZVIERATKO len tak hocikde sú ľudia ochotní tolerovať. Predstava nenápadného spolnohvacieho zariadenia je napriek tomu pre najbližšie okolie niekedy až neakceptovateľná.

Na Slovensku máme niekoľko nelegálnych cintorínov pre zvieratá. Tie môžu mať vplyv na znečistenie spodných vôd. Na vidieku nie je výnimkou, že majiteľ zviera zapoje hocikde, kde ho pri tom nevidno. Väčší problém majú ľudia z bytov. Časom bude legislatíva pravdepodobne vyžadovať potvrdenie o tom, ako majiteľ naložil s ostatkami domáceho miláčika. Bolo by to logické a ekologické. Krematóriá pre zvieratá na Slovensku sa dajú zrátať na prstoch dvoch rúk. Michala Wölner (37) je konateľkou jedného z nich. Postavili ho ďaleko za dedinou Kráľová nad Váhom pri Šali preto, aby sa vyhlil konfliktom s obyvateľmi dediny. Napriek tomu sa im nevyhli.

Michala má rada zvieratká od malička. Mäso nej. „Prvý odbor, ktorý som vyštudovala, bol marketing. Pracovala som v kancelárii ako manažérka. Bolo to zamestnanie, ktoré ma nenapĺňalo. V technickej firme som mala veľa obchodných stretnutí. Už popri tejto práci som sa začala venovať záchrane zvierat. Mala som vlastný útulok v Šali,“ spomína. Okrem toho pomáhala občianskym združeniam a zúčastňovala sa na kastráčnych projektoch psov z rómskych osád. Napriek tomu,

že kremácia či kastrácia znejú nepríjemne, bola to pre ňu vždy dôležitá záchrana zvierat a určitý

prejav lásky k nim. To ju priviedlo k ďalšiemu štúdiu. „Najprv to bola kynológia na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Neskôr som sa rozhodla pre štúdium veterinárstva. Začala som neskôr, ale lepšie teraz ako nikdy.“

Zduté kravy z Rakúska

Manžel Michaly Wölnerovej je tiež veterinár. Obaja pracujú so zvieratami a s ich majiteľmi. „Zriadiť

krematórium pre zvieratá sme sa rozhodli v roku 2016. Ďalšie tri roky sme riešili vlnu odporu. V čase, keď sme len rozmýšľali o jeho zriadení, boli na Slovensku možno štyri,“ hovorí. Okrem liečby často museli riešiť eutanáziu zvierat. „Na našich klientoch sme videli, že nie sú spokojní s tým, že telá ich miláčikov by mali byť spracované či zlikvidované v kafilériách. Krematóriá nestíhali. Niekedy trvalo

MICHALA WÖLNER je presvedčená, že krematórium pre zvieratá je vyšší level jej vzťahu k nim.

Keramické urny pre domácich miláčikov.

PROBLÉM

→ uhynuté zvieratá. Na Slovensku funguje jediná kafileria v Žiline. „Vozia zvieratá najmä z veľkochovov ošípaných. Vidieť tu také auto pre niektorých znamená spojiť si ho okamžite s nami. My s nimi však nemáme vôbec nič,“ dopĺňa manžel veterinár Marián Vydarený (37). Michala Wölner je zo Šale, bývala aj priamo v Kráľovej nad Váhom. Napriek tomu miestnych nepresvedčila. Teší sa, že nevráživosť občanov je už menšia ako na začiatku.

Vo zvieracom krematóriu Magnólia ide do kremačného zariadenia iba jedno zviera. Popol z neho spracujú a odovzdávajú majiteľovi. Ten si môže zvoliť, či chce aj urnu. Ak nie, dostane popol v plechovom obale. Môže ho podľa svojho uváženia buď pochovať, alebo rozptýliť. „U nás má istotu, že sa mu vráti popol z jeho zvieratka.

Zvieracie krematórium Magnólia je rodinná firma. Naľavo od MICHALY je jej manžel MARIÁN VYDARENÝ.

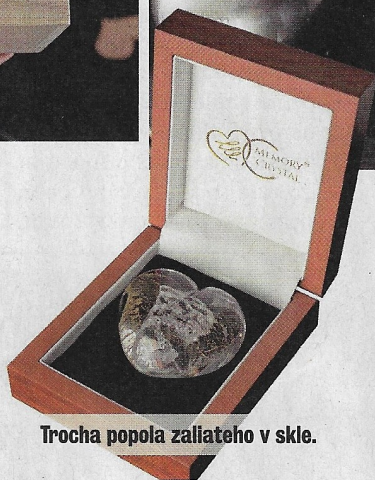
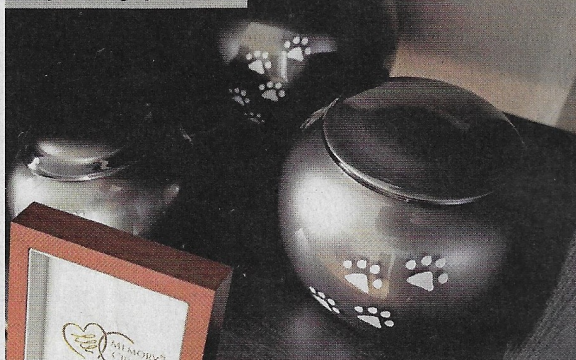
Odtlačok labky na drevenej urne s popolom.

V kafilérii to nie je možné. Tam to nie je likvidácia, ale spracovanie. Používajú vysoký tlak a vyššie teploty. Do jednej várky ide naraz veľké množstvo tiel rôznych zvierat, ošípaných, hovädzieho dobytku, pokazené mäso zo supermarketov, psy, mačky, zrazené zvieratá... Majiteľ sa nikdy nedostane k popolu svojho zvieratka. O dôstojnosti sa nedá ani hovoriť,“ vysvetľuje konateľka.

Koľko to stojí?

Vo zvieracích krematóriách ide, naopak, o to, aby člen rodiny, ktorým zvieratko je, mal dôstojný koniec svojej pozemskej púte. „Využiť zvieracie krematórium si nemôže dovoliť každý. Žiaľ, je to dané nákladmi na zariadenie a jeho prevádzku. Ušetriť sa dá na urne. Kto na to má, môže si zvoliť aj

Voľba urny je na majiteľovi, ale nie je povinná.

Trocha popola zaliateho v skle.

pamiatkové predmety. Ponúkame napríklad predmety zo skla so zataveným popolom, odtlačky labiek a iné spomienkové veci. Cenník kremácie je jasne stanovený. Napríklad kremácia kocúra stojí od 25 do 45 eur. Záleží na hmotnosti. Od nej sa odvíja aj dĺžka spolnoňovania.“

Pre majiteľa chorého zvieratka je väčšinou nemysliteľné, že svojho miláčika, ktorému často platí

nákladnú liečbu, má nakoniec odviezť kamsi na hromadu zdochlín. „Veľa ľudí vynaloží veľké finančné prostriedky, kým zvieratko vydýchne naposledy.“ V Magnólii majú v cenníku aj zvieratá nad 60 kilogramov. V čase mojej návštevy spolnoňovali moskovského strážneho psa, ktorý mal až 80 kilogramov. „Je naozaj veľký. Majitelia si vezmú popol bez urny a pochovajú ho podľa vlastného uváženia. Jedno ráno ho našli uhynutého v záhrade... Bol rodinným miláčikom. Majitelia si ho priniesli v čase, keď sa im narodili deti. Doslova s nimi vyrastal. Už v noci nám písali mail a hneď ráno sme po neho išli. Myslím, že naša služba takýmto ľuďom veľmi pomáha. Nemusia sa starať, čo s obrovským telom, a nemuseli ho vidieť deti.

U nás sa dostal rýchlo do mrazničky.“ V kremačnej peci v Kráľovej nad Váhom už skončili aj malé domáce potkany. „Jedna zákazníčka mala špeciálnu požiadavku, aby sme jej zvieratko spolnoňili aj s nejakou špeciálnou bylinkou. Spalujeme aj zvieratká v ich obľúbenom oblečení či s dečkou.“

Pár deci popola

Kremácia kocúra trvá približne dve hodiny. „Z komína odchádza len oxid uhličitý a vodná para. Nevypúšťame žiadne škodlivé látky. Máme dvojkomorovú pec. Všetko z nej prechádza dôslednou filtráciou,“ vysvetľuje Michala. Z každého zvieratka zostane kôpka popola. Sú to približne dve percentá pôvodnej hmotnosti. Z trojkilového kocúrika zostane na objem približne jeden a pol deci. „Kocúr sa zmestí do menšej urny. Z väčších psíkov zostanú dva až tri kilogramy. V takom prípade potrebujeme väčšie, až dvojlitrové urny. Niekomu sa môže zdať, že pri práci s mŕtvymi zvieratami nejde o vzťah k nim. Myslím si, že to je vyšší level, ako im prejaviť úctu. Skôr či neskôr každé zvieratko uhynie, pričom žijú kratšie ako ľudia,“ hovorí konateľka a dodáva, že z každého predmetu kúpeného u nich ide jedno euro na útulok. TEXT A FOTO: VLADIMÍR KAMPEF

Súčasťou krematória je mraziaci box a mlynček na dôsledné rozomletie zvyškov z pece.

Jediné, čo vychádza z komína plynovej pece, je oxid uhličitý a vodná para.

Pohľad do kremáčnej pece.

mesiac, kým sa ľudia dostali k popolu svojich zvieratiek. Chceli sme im pomôcť. Budovu, v ktorej je kremáčna pec, sme kúpili dávnejšie. Dom uprostred polí ani z dialky, ani zblízka krematórium nepripomína. Je dva kilometre za dedinou a nemá žiadnych susedov. Zdalo by

sa, že je to ideálne miesto. Nespokojní občania, úradníci, ale i falošné správy spôsobili, že to s jeho vybudovaním nemali ľahké. „Najväčší prob-

lém bol, že si ľudia nedali vysvetliť, že budeme robiť individuálne kremácie spoločných zvierat. A že nebudeme spracovávať hospodárske zvieratá. To by nešlo, aj keby sme chceli. Nemohli by sme spolupnúť ani kozičku, ktorá by bývala s jej majiteľom v obývačke a bola jeho najvernejším spoločníkom. My môžeme spolupnúť len presne určené spoločenské zvieratá. To veľa ľudí nevnímalo.“ Kráľovou nad Váhom sa niesli reči, že vozia zduté kravy z Rakúska. „Po dedine sa rozprávalo, že tu kopeme kafilériovú jamu. Bola to obrovská vlna odporu. Niekoľkokrát sme sa snažili iniciovať stretnutia so zástupcami obce, s občanmi a všetko im vysvetliť.

Skončilo sa to tak, že si nedali povedať, vypískali nás a odišli.“

Nie sú kafiléria

Nevzdali sa. Rodinný podnik sa im nakoniec podarilo rozbehnúť. Fungujú od 1. januára tohto roku. „Získali sme všetky potrebné povolenia. Obec síce uznala, že je všetko v poriadku, ale zdôraznila, že rešpektuje názory občanov a odporúča nám prevádzku neotvoriť. Nebrali do úvahy, že názory niektorých občanov boli nepravdivé a šíрили skreslené informácie. Že tu nesmieme páliť hospodárske zvieratá, nikto nechcel ani počuť. Skôr boli presvedčení, že sa nám na pozemku budú válať mŕtvolky.“ Nespokojní ľudia si spojili zvieracie krematórium s autami kafilérie, ktoré vyvážajú z družstiev →

Spoločné majú aj choroby

Marián Vydarený má veterinárnu prax v Nitre. „Základ mojej práce je liečba psov a mačiek. V súčasnosti sú v móde aj králiky. Prišli za mnou už ľudia s plazmi či malými škrečkami. Na exotické zvieratá treba kolegov špecialistov. Jeden človek nemôže vedieť všetko,“ hovorí. Domáce zvieratá trpia tie isté choroby ako ľudí a aj na ne umierajú. „Veľmi často majú problémy s pankreasom. Problémy im spôsobuje najmä nesprávna výživa a kĺbové ochorenia. Veľa chorôb, ktoré boli ešte pred desiatkami rokov takmer len ľudské, sú teraz v prípade zvierat bežné,“ konštatuje veterinár. Hovorí sa, že pán sa časom podobá na svoje zviera. V zdravotnom stave to funguje opačne. Je to aj v strave. Čo si dá pán, jedáva aj jeho miláčik napriek tomu, že to nie je vhodné. „Zaznamenali sme prípady, keď malo zviera podobnú diagnózu ako jeho majiteľ. Boli to napríklad onkologické ochorenia. Niekedy má diabetes majiteľ aj jeho psík a obaja sú na inzulíne,“ dodáva.